

Dvě vdovy

Komická opera ve dvou jednáních

Text dle veselohry

Jeana Pierra Féliciena Mallefilea

od

Emanuela Züngla

Hudbu složil

BEDŘICH SMETANA

OSOBY:

Karolina Záleská, vdova	soprán
Anežka Miletínská, vdova	mezzosoprán
Ladislav Podhajský	tenor
Mumlal, hajný	bas
Toník, selský hoch	tenor
Lidunka, jeho nevěsta	soprán

lid venkovský

Jednání první

Salon s verandou otevřenou. V pozadí živý obraz: "Obžínky".

Výstup 1.

Venkovská mládež (přicházející zvat paní statku na slavnost obžínek. Později) Karolina

Sbor.

Jitro krásné, nebe jasné

kyne nám,

v usmívání k nám se sklání

pán Bůh sám.

Blaha chvíle nám u cíle

kyne zas,

ejhle vínky na obžínky -

rajský čas!

Veselé již písňě pějme,

radosti se jen oddejme,

kol kolem necht' vládne dnes

jenom tanec, zpěv a ples.

Tralala. (volají "Sláva, sláva!")

To jsou dobry zlaty časy,

ty zlaté obžínky,

máme pivo, maso máme,

k tomu kus hnětinky.

(Karolina vystoupí)
Za zdraví naší pajmámy,
která se raduje s námi,
za zdraví celého domu,
za naše, za naše k tomu!

Karolina.
Dík vám, přátelé!
jenom vesele
dnes sobě ved'te,
si zábav hled'te,
já sama zavítám
později také k vám.

Sbor.
Tralala! (volají odcházejíce "Sláva!")

Výstup 2.

Karolina, Anežka.

Anežka (černě oděna vystoupí ze dveří postranních).
Dobré jitro, drahá sestřenice!

Karolina (zalévá květiny zdobící verandu).
Dobré jitro, krásná mučednice!
Mluv! Co dělá tvoje zoufalství?

Anežka.
Pokroky - jak tvoje šibalství.

Karolina.
To se nezdá - vypadáš jak růže;
ovšem, kdožpak pořád plakat může!

Anežka.
Ty se neustále směješ, bavíš -

Karolina.
Ty pak věčně ztrápenou se staviš!

Anežka.
Zdaliž nejsem vdovou?

Karolina.
Což já nic?
O rok aspoň déle, ne-li víc!

Anežka.
Činím jen, co povinnost mi velí.

Karolina.

Máme za živa se pohřbít celí?

Anežka.

Nejsi-liž ty vdovou, jako já?

Karolina.

Tot' je jiná, moje předrahá!

Chceme-li se jménem "vdova" skvít,

musíme i umět vdovou být!

(Árie)

Samostatně vládnu já

všemi statky svými,

svrchovaná moc je má

nade poddanými.

Kážu orat, sít i žít,

řídím vinobraní,

všecko musí tak se dít,

jak chce vzácná paní.

Heslo dávám,

předsedávám

o žních jako Živa pravá,

v chlévě, v stáji

v poli, v háji,

všecko má jen řídit hlava.

V blízkou, v dáli

každý chválí

moje včelařství a lnářství,

má jehňátka,

drůbež, zkrátka

celé vzorné hospodářství.

Nuže, co chceš více mít,

ptám se tebe znova?

Může-li pak lépe žít

v světě která vdova?

Na výstavy posílám

výrobky já svoje,

na ukázkou zasílám

zvířata i stroje.

Za to odměn dostává

se mi dost i chvály,

v novinách se hlásává

jméno mé do dáli.

Platím berně

stále, věrně,

volím povždy s deklaranty,
všecky listy
musím čísti jako všickni malkontanti.

Starostovi
šosákovi
dělám oposici stále,
agituji,
kandiduji,
a tak dále, a tak dále.

Nuže, co chceš více mít,
ptám se tebe znova?
Může-li pak lépe žít
v světě která vdova?

Anežka.
Nuže, co mám tedy činit as?

Karolina.
Vdát se!

Anežka.
Nikdy!

Karolina.
Dokud k tomu čas!

Anežka.
Nikdy! Nikdy!

Karolina.
Proč? Vždyť nemáš dítě?

Anežka.
S tebou nehádám se - tyť jsi kvítek!

Karolina.
Dobrá! Smiřme se! Co vítěz však
smím ti diktovati, co a jak!
Protož slyš mne! Za pokutu dnes
vesničanů navštívíš ty ples.

Anežka.
Nemám, nežli toho roucha smutku.

Karolina.
Tomu jsem již odpomohla, v skutku;
v komnatě tvé čeká tebe šat,
jejž jsem pro tě dala udělat.

Anežka.

Tyť jsi stejně dobrá jako zlá!

Karolina.

Pojď jej zkusit, vdovo zoufalá!

Výstup 3.

Předešlé, Mumlal.

Mumlal.

Dobré jitro, milostivá paní!

Jak se ráčíte? Mé díky! Špatně!

Velmi laskava! Má žena statně
vypadá - mám malé pojednání.

Karolina.

Mluv!

Mumlal.

Ach, věřte, paním milostivá,
jsemtě nešťasten!

Karolina.

To odjakživa

tvá je píseň! Nešťasten s tou tváří,
která jako červánky hle září!

Mumlal.

Ze samé to zlosti, mrzutosti;
mám toho již věru do sytosti!

(vážně)

Přes sto let jsem hajným s otce synu -

Karolina.

S ženy k muži -

Mumlal.

Nerozumím!

Karolina (s rozmarem).

Inu,

to nic neškodí! Mluv jasně,
můžeš-li.

Mumlal.

Vše v hájemství mém krásně
vypadé - zvěř chovám jako víno -

Karolina.

Bys ji snědl jako Ugolino -

Mumlal.
Neznám -

Karolina.
Neškodí! Mluv dále, jen dále!

Mumlal.
Na pytláky číhám neustále;
žádný neujde mi škůdce smělý,
necht' si chybí nebo něco střelí.
Sám pan president- dejž Bůh mu nebe!
říkal: Mumlale, já nemít tebe - !
A jak žárliv byl na srny svoje!

Karolina.
Jako na vše.

Mumlal.
Co je právo moje,
hájím jako každý jiný v světě.
(odvážně)
Vy však mne v tom právu zkracujete!

Karolina.
Povděčen bys měl mi, bloude, býti,
že nemusíš s pytláky se mlíti.
Vezme-li si chud'as něco tady,
necht' -si! Proto neumřeme hlady!

Mumlal.
Naše dobrá milostpaní
útrpnost s pytláky má;
nech je! říká bez ustání -
Nač jsem tedy hajným já?!

Karolina a Anežka.
Nenaříkej bez ustání,
lehka jesti služba tvá,
s chud'asem měj slitování,
co si vezme, ať si má!

Mumlal.
A což moje čest! Mám každodenní
snášeti já posměch, pohanění?

Karolina.
Kdož pak strašně tak se odvažuje,
(s komickým pathosem)
tobě posmívat se osměluje?

Mumlal.

Kdože? On!

Karoliona.

On!

Anežka.

On!

Všichni tři (postupně).

On! On! On! On! On! On!

Mumlal.

Smělec ten, jenž od božího rána
pronásleduje mne napořád,

jemuž pak, an moc mi odervána,
nemoh' lekci dát já posavád.

Kolem mne tu kráčí hájem sám,

jakby nebylo mne ani tam -

po všem míří, střílí -

Karolina (mluví).

Trefil?

Mumlal (odpoví).

Ne!

(zpívá)

Nešikou byl, jest a zůstane.

Karolina.

Hahaha - jak mne ta zpráva zajímá;
pytlák ten zvěře mé málo si všímá.

Anežka.

Běda, ta zpráva mne bolně dojíká!

On to, ježž osoba má jen zajímá.

Mumlal.

Hajného, mě si ten smělec nevšímá,
strašlivý duši mou hněv proto jímá.

Karolina.

Vypravuj dál!

Mumlal.

Poslyšte dál!

Klidšn nabije a dále pílí

s prokletou svou krásnou ručnicí,

po bažantu, nyní - slyšte - střílí,

jenž vyletěl se svou samicí.

Posléze pak zamíří si vám
na vaše i holoubátka tam -
běda! běda! běda!

Karolina (mluví).
Trefil?

Mumlal (odpoví).
Ne!
(zpívá)
Nešikou byl, jest a zůstane!

Karolina, Anežka, Mumlal (opakují tercet).
Hahaha, jak mne ta zpráva zajímá atd.

Mumlal.
Jedinou to jeho ctností,
že nic netrefí.

Karolina.
Proč střílí tedy?

Mumlal.
By mne dohnal k zoufalosti.

Karolina.
To by stálo za to naposledy.

Mumlal.
Přece tomu tak, neb celým lesem
zlobím s se s tím běsem.
Brzo vpředu, brzo za mnou jde,
střílí tam i zde;
rány jeho dosud zní mi v uchu.
(slyšet střílení)
Ha, již opět! u všechn nočních duchů!
Vzdory chce mi dělat jediné.

Karolina.
Proč?

Mumlal.
Kdož ví - snad z pomsty rodinné.

Karolina.
Slyš, je mladý?

Mumlal.
Třiceti as let.

Karolina.

Vyhlíží?

Mumlal.

Jak módní žádá svět.

(střelné rány)

Mumlal.

Zas už střílí, bloud ten proklatý!

Karolina.

Mumlale, jsi chlapík srdnatý?

Mumlal.

To vám stvrdí soused Plaček;

při pranici z huby

vyrazil jsem mu dva přední zuby,

takže píská teď jak mladý špaček.

(směje se)

Karolina.

Nuže - chytň toho tam!

Anežka.

Chytit jeho?

Mumlal.

Já že mám?

Nelze! Vždyť pak nejsem četníkem!

Karolina.

Mysli, že jím jsi! Sem s hříšníkem!

Mumlal.

Což pak, zavrou-li mne - čeledína?

Karolina.

Dvojnásob ti platu dám i vína!

Mumlal (nadšeně).

Já ho chytím!

(chce odkvapit)

Anežka.

Pozor, ztřeštěný!

Udatný to muž a vznešený!

Karolina (rychle).

Odkud víš to?

(Anežka mlčí)

Šetrněj s tím ptáčkem

jednej nežli s Plačkem,

lidé z panských klubů
váží si svých zubů.

Mumlal.

Naložím s tím ptáčkem
stejně jako s Plačkem,
za svou nectnou hubu
ztratit má pár zubů!
(odejde)

Anežka.

Přivede-li jej, co pak?

Karolina.

Věc to přirozená tak!
Poděkujem, pak-li pozdraví;
hrubcem-li, pak pryč se odpraví,
vzdělanec nás trochu pobaví.
Je-li rozmilý -

Anežka.

Nuže co?

Karolina.

Pak se do něj zamilujem -

Anežka.

Kdo?

Karolina.

Třeba ty!

Anežka.

Mé srdce uzavřeno!

Karolina.

Dokud klíče pozbaveno.
Avšak slyšme, už jsou venku;
uchylme se na chvílenku.
(obě odejdou)

Výstup 4.

Ladislav, Mumlal (mumlaje, stále ho následuje)

Ladislav.

Dlouho-li zde budu bloudit,
nežli spatřím člověška?

Mumlal.

Podle všeho dá se soudit,

že se příliš neleká.

Ladislav.

Ten, co se tu za mnou plíží,
podle toho nevyhlíží.

Mumlal.

Stále bručí k sobě cos,
je to nějaký zvláštní kos!

Ladislav (rychle se obrátí).

Co?

Mumlal (lekne se).

Nic!

Ladislav.

Jak?

Mumlal.

Tak!

Ladislav.

Aha!

Mumlal.

Ehe!

Ladislav.

Hm!

Mumlal.

Hm!

Ladislav.

Marně se snažím, jej k řeči přivést,
marně jej škádlím, jen aby mne jal;
touze mé nekyne nižádné štěstí,
nemám ji shlédnout - ó jaký žal!

Mumlal.

Pranic se nedá s tím pytlákem svésti,
marně se snažím bych lap ho a jal;
konečně mám jej zde, jaké to štěstí,
nyní mi nemůže klouznout dál.

Ladislav.

Teď si dodám kuráže,
hnedky pak se ukáže,
zdali sobě říci dá,
splní přání má.

Mumlal.

Teď si dodám kuráže,
hnedky pak se ukáže,
zdali tolik srdce má,
jak se míti zdá.

Ladislav.

Hej, příteli!

Mumlal (uleknuť uskočí a zamumlá)

Ladislav.

Co?

Mumlal.

Nic!

Ladislav.

Jak?

Mumlal.

Tak!

Ladislav.

Aha!

Mumlal.

Ehe!

Ladislav.

Hm!

Mumlal.

Hm!

Ladislav.

Marna všechna práce jest,
pranic nedá s ním se svést!

Mumlal.

Marný všečen průtah jest,
musím, musím jej přivést!

(rozběhne se za Ladislavem, ten se zcela klidně ohlédne a Mumlal se zarazí)

Ladislav (s posměchem).

Hlupče!

Mumlal (s rostoucím hněvem).

Já?

Ladislav.

Tupče!

Mumlal.

Ha!

Ladislav.

Trupče!

Mumlal.

Teď toho již dosti mám!

(vážně)

Pane, já vás zatýkám!

Ladislav.

Konečně!

Mumlal (udiven).

Jak?

Ladislav.

To to stálo práce, času.

Mumlal (pro sebe).

On je rád - aj u všech d'asů!

Ladislav.

Vezmi zde (myšleno zlat'ák, jak se později ukáže) a zatkni mne!

Mumlal.

To je věru podivné!

Ladislav.

Konečně dal se přec k tomu přivésti,
že mne dle přání, aj, mého tu jal;
tužbám mým naděje kyne i štěstí,
spatřit tu, pro niž, ach, snáším svůj žal.

Mumlal.

K paní své mohu jej nyní dovésti,
ta pak mne pochválí, že jsem ho jal;
odměna kyne mi, jaké to štěstí,
směle se mohu já smáti se dál.

Ladislav.

Nuže, brachu,
beze strachu
doved' mne již k paní své!

Mumlal.

To se, pane
jistě stane,
strpení jen maličké!
Rád bych jí dřív zprávu dal

o tom, kterak jsem vás jal -

Ladislav.

Rád bys nejspíš notně lhal
o tom, kterak jsi mne jal.

Mumlal.

Tamto zatím posečkejte,
četsné slovo pak mi dejte,
že nechcete prchnout nám!

Ladislav (živě).

To ti, brachu, přísahám!
(odejde)

Výstup 5.

Mumlal, Karolina, Anežka.

Mumlal (s vítězným pohledem).
V pořádku vše! Milostpaní!

Karolina.

Máš jej?

Mumlal.

A jak!

Karolina.

Nebránil se?

Mumlal.

Mně se nikdo neubrání!
Čekal - já s vrhnul na naň,
jako tygr, lítá saň.
"Zatýkám vás!" - zní můj tón.
"Konečně!" dí na to on.

Na to maní
dukát octne se mi v dlani.

Karolina.

A co dále?

Mumlal.

Zatknul jsem jej hned.

Karolina.

A ten dukát?

Mumlal.

Rovněž jako med!

Karolina.
Kde je vězeň?

Mumlal.
Zavřen do zahrady.

Karolina.
Postav stůl a zvonek tady.
(Mumlal uposlechne)

Anežka.
Co chceš dělat?

Karolina.
Soudit!
Obhájcem buď, černá vdovo.

Anežka.
Nehodlám tak bloudit!

Karolina.
Pane, odnámám vám slovo!
(k Mumlalovi)
Četníku, zločince sem!

Mumlal (stranou).
Drak to žena! Čert mne vem!
(odejde)

Anežka.
S bohem!

Karolina.
Kampak?

Anežka.
Do své skrýše.

Karolina.
Zůstaň!

Anežka.
K čemu?

Karolina.
Ujdeš spíše
podezření,
domýšlení,
proč chceš odtud.

Anežka.
Chce tak osud!

Karolina.

Já však -

Anežka.

Nuže?

Karolina.

povím jemu

samotnému:

"Milý pane" -

jak se zove?

(Anežka mlčí)

"Slyšet máte

věci nové.

Prchat vizte tetku moji,

proto jen, že se vás bojí!"

Anežka.

To je lež! Zde důkaz přímo!

(vrátí se)

Karolina.

Bravo, bravo, bravissimo!

(Karolina si sedne do lenošky, Anežka na židli vedle stolu)

Výstup 6.

Předešlí, Ladislav, Mumlal

Mumlal.

Vězeň přede dveřmi tam.

Karolina.

Nechať vejde - vítán nám!

Ladislav (vstoupiv).

Konečně!

Anežka (stranou).

On jest to!

Karolina (stranou).

Uhodla jsem!

Anežka.

Ó, jakou tíseň

mé srdce cítí,

jej mám zde zřítí,

jej zřítí mám!

Co v ňadru tajně

se krylo stále,
on nenadále
odkrývá sám.

Ladislav.

Ó, jaké blaho mé srdce cítí,
ji mám zde zřítí,
s ní dlít zde mám.
Co v ňadru tajně
se krylo stále,
teď nenadále
jí zjevím sám!

Karolina.

Hle jakou tíseň
ubožka cítí,
jej že tu zřítí,
on že to sám!
Co oba v ňadru
skrývali stále,
teď nenadále
se zjeví nám.

Mumlal.

Jen zášť a hněvy
mé srdce cítí,
jej že mám zřítí,
on že to sám.
Od rána, šelma,
mne zlobí stále,
teď se pak dále
smát bude nám!

Ladislav.

Mé dámy, prosím za odpuštění!

Karolina.

Se zbraní v ruce - v tomto odění?

Ladislav.

Váš pohled dávno již mne odzbrojil. -

Karolina.

Zkoušíte, byste soud si naklonil.

Ladislav.

Mně milostivých soudců třeba jesti -

Karolina.

Nešťastnou vášní svou dal jste se svést.
Můj hajný, kterýž v těch se věcech zná,
že zvěř svou netrefíte, za to má.

Ladislav.

Pohříchu nejsem šťastným střelcem já.

Karolina.

Proč tedy stíháte, co prchá vás?

Ladislav.

Protože znovu mne to vábí zas,
protože musím za tím hnát se dál
a byt' bych na pokraji zkázy stál.

Aj, vizte lovce tam,
jak bloudí sám a sám,

rusálka spanilá
jej v srdce ranila

a na to pak se v laň
mu plachou změnila. -

Bůh duši jeho chraň!

On v temný háj

se brává, aj,

a hledá, hledá svoji krásku,

leč marně, ach,

v těch pustinách

lká nebi, zemi svoji lásku,

leč marně, ach,

lká vroucí touhu svou i lásku!

Ve lůno pustých skal

on zanáší svůj žal,

ve hvozdu temný dol

svůj spěje krýti bol,

aj pojednou tu laň

svou spatří míjet kol -

Bůh duši jeho chraň!

Stůj lani, stůj,

slyš nárek můj,

ját' hledám tebe, svoji krásku,

nenech mne, ach,

v těch pustinách

pochovat život zde i lásku,

v těch pustinách

pochovat naději i lásku svou.

Karolina i Anežka.

Ubohý hoch, jak mi ho žel,
nešťastnou láskou zahořel.

Ladislav.

Nadarmo volám v les i stráž,
tamto je moje krásná laň.

Mumlal.

Nadarmo volá v les i stráž,
tamta je jeho krásná laň!

Karolina.

Vy tedy neželíte činu svého?

Ladislav.

Zlosyna zříte ve mně zarytého.

Karolina.

Nuž taký zlosyn musí trestán být!

Ladislav.

Každému trestu chci se podrobit.

Karolina.

Sedněte tedy na pohovku tam,
lavicí obžalovaných buď vám!

(k Anežce)

Pan přisedící, ty Anežko, slyš,
totožnost osoby nám ujistiž!

Anežka.

Nikoliv! Lhostejna jsem na mou čest!

Ladislav.

Lhostejnost bývá nejkřutější trest!
Nadarmo volám v les i pláň,
slyšeti nechce krásná laň

Karolina i Anežka.

Ubohý hoch, asjk mi ho žel,
nešťastnou.láskou zahořel!

Mumlal.

Nadarmo volá v les i pláň,
slyšeti nechce krásná laň!

Karolina.

Co chceš?

Mumlal.

Ráčíte-li dovoliti,

pokusím se sestavit
popis vzácné osobičky jeho.

Karolina.

Učiň tak!

(stranou)

to bude cos pěkného!

Pane zločinče - jak vaše jméno?

Ladislav.

Ladislav Podhajský.

Karolina.

Stav?

Ladislav.

Pražádný!

Statek mám - napište občan řádný.

Karolina.

Stáří vaše - na den stanoven?

Ladislav.

Narozen jsem před třiceti lety.

Karolina.

Jmění movité?

Ladislav.

Dvě staré tety!

Karolina.

Honil jste v mém hájemství dnes sám,
chudým pokutu jest dáti vám.

Ladislav.

Kdo ji převezme?

Mumlal.

Já!

Karolina.

Zadrž, brachu!

Tys již dostal; zdejší osadníci
chudí mají svoji almužnici;

(k Anežce)

nastav ruku, drahá, beze strachu -
nenít' hanbou, bráti pro jiného!

Ladislav.

Anděla maj' chudí spanilého.

(
k Anežce)
Anto ruku svou mi podáváte,
přijímám!

Anežka.
Ne brát, leč dávat máte!

Ladislav.
Pro vaše to krásné oči -

Anežka.
Pane!
Pro chudé -

Ladislav.
Myslil jsem na oboje -

Anežka.
Jedno přijmouti jen smím, ne dvoje.

Karolina.
Co se děje?

Ladislav.
Dáma zamítá -

Karolina.
Vaše dárky? Pak je vezmu já!

Anežka.
Musí-li to být, chci vzítí já.

Karolina.
Malá ty šelmičko,
nech upejpání,
dopřej mi maličko
aspoň doufání.

Ladislav.
Krásná ty vdovičko,
nech upejpání,
dopřej mi maličko, aspoň doufání.

Anežka.
Ubohá vdovičko,
svědomí brání
dopřát mu maličko
aspoň doufání.

Mumlal.

Zde jest, milostivá paní
popis osoby!

Karolina (čte, parlando).

Vzrůst prostřední - vlasy prostřední - oči prostřední
- čelo prostřední - nos prostřední - ústa prostřední -
brada prostřední -
ah, toť k popukání!

Karolina i Anežka.

Vzrůst prostřední, vlasy prostřední, oči prostřední,
čelo prostřední, nos prostřední, ústa prostřední, brada
prostřední -
ha toť popsání
je k popukání!

Karolina, Anežka, Ladislav.

Postava prostřední, hlava prostřední, ruce prostřední,
nohy prostřední, tělo prostřední, duše prostřední, všechno, všechno, všechno prostřední -
ha toť popsání
bláznovské, ach!

Karolina.

Tyť jsi mudrc přec na všech místech.

Mumlal.

Tak to bývá v průvodních všech listech.

Karolina.

Nemajíce jiného nic právě
(vážně, však komicky)
na práci, chcem ke vší cti a slávě
spravedlnosti a právu vděk
slavně prohlásiti rozsudek:
(vážně)
Jmenem jeho veličenstva krále!
Obžalovaný pan Ladislav
Podhajský, má statek, žádný stav,
třicetiletý, dvě staré tety,
jinak ve všem všudy prostřední,
dopaden byv při zločinu svém
vyznal zkroušeně vše před soudem,
pročež bez všelikých mutací,
žalob, defensí a orací
po uvážení všech okolností
pro et contra se vší nestranností
odsuzuje se do vězení

na půl dne - to bez přetržení,
při čemž račiž sobě pamatovat,
z rozsudku že nesmí rekurovat.

Ladislav.
Běda! Běda!

Mumlal.
Trest to k smíchu!

Anežka.
Nemoudrý to žert - pohříchu!

Karolina.
Dále jest též viník povinnen
snísti vše, co zabil dnešní den.

Ladislav.
Slitování račte míti,
mám snad hlady já zajíti?

Karolina.
Klnout soudcům může směle -

Ladislav.
Žehnati jim žití celé.

Karolina (k Mumlalovi).
Odved' obžalovaného!

Mumlal.
Do sklepa?

Karolina.
Hle, soucitného!
Činit jiným chce, co nemilo
jemu samému by nebylo.

Mumlal.
Za mnou!

Ladislav.
Kam?

Mumlal.
Kam?

Karolina.
Do modrého
pokoje ty zavřeš jeho.

Mumlal (s udivením).

Do pokoje nebožtíka
milostpána plukovníka?

Karolina.

Ano -

(vážně)

zajatcem jste naším

nn své čestné slovo, pane -

Ladislav.

Necht' se co chce se mnou stane,

vždy jsem dámy, sluhou vaším.

Karolina.

Jděte! Soud již skončen jest!

Mumlal.

S pytlákem si takto vést!

Tomu nerozumím - že by -

Karoliona.

Není také zapotřebí!

Malá ty šelmičko,

nnch upejpání, atd.

Ladislav.

Krásná ty vdovičko, atd.

Mumlal.

S pytlákem, vdovičko,

más slitování,

ó jak jsi chudičko,

k politování.

(obě vdovy odcházejí do svých komnat).

Výstup 7.

Mumlal, Lidunka, Toník, venkovská mládež. Později Karolina, Anežka, Ladislav.

(Mumlal odvádí Ladislava do pokoje. Když se vrací ode dveří, vidí se pojednou obklopena (obklopen???) sborem, venkovskou mládeží, mezi níž se nachází i selský hoch Toník a jeho nevěsta Lidunka. Mumlal hledí se jim marně vymknouti, neustále bruče a mumlaje.)

Sbor.

Mumlale, hle, tu vás máme,

něco se vás pozeptáme.

Mumlaa.

Běžte k čertu!

Sbor.

Beze žertu,
povězte nám přeci,
kdo ten ptáček,
ohniváček,
jejž jste zavřel v kleci?

Mumlal.
Co vám po něm? Jděte,
kde vám kolo
hrají sólo,
ať se vyskáčete!

Sbor.
Zvěděli bychom přec rádi,
co ho sem přivádí?

Hoši,
Nechce-li snad v hříšné spolky
vábit naše holky?

Děvčata.
Nebo v komisní obleky
vlákat naše reky?
(posmívají se)
Ha, ha, ha!

Mumlal.
Budete-li zticha!
Co vás to jen píchá?

Sbor.
No, no, jenom nebruč stále,
starý, starý brundibále!
(munmlají žertem po něm a posmívají se mu.)

Lidunka (přistoupí k němu a položí mu ruku na rameno. Něžně)
Nevábí ho medle sem
něžná jakás páska?

Toník (s druhé strany).
Jíž se říká za lesem
i zde u nás láska?

Mumlal (prudce).
Měžná dost, že blázní
po té horké lázni!

Sbor.
Nemaluj nám straky,

blázníval jsi taky!

(Ladislav objeví se nepozorován na jedné, Karoliona a Anežka na druhé straně, naslouchající s živým účastenstvím.)

Lidunka a Toník (něžně a vroucně, držíce se s obou stran Mumlala).

Nehanobte božský cit,
jenžto v hloubi srdce skryt,
bouří nám i buší
ňadroma i duší.
Krásnějšího k posledu
kdež pak najdem pohledu,
než dvě srdcí půlí
když se k sobě tulí!

Všichni.

Láska božský věru a dar,
blaho mládí, kouzlo jar,
nejkrásnější kvítí
v celém lidském žití!

(Za zpěvu Lidka a Toník odcházejí s jeviště, stále se k sobě tulíce. Karolina a Anežka odcházejí s hlavami k sobě skloněnými nalevo. Mumlal stojí uprostřed zamyšlen, bradu v rukou podpíraje. - Na konec přistoupí Ladislav zticha k Mumlalovi, položí mu ruku na rameno a vezme ho žertem něžně za bradu; Mumlal jakoby vyrušen ze sna se vytrhne a (v)zpamatuje, pak popadne Ladislava za rameno a znovu jej odvádí.)

Opona zvolna padá.

Jednání druhé

Velká síň s verandou.

Výstup 1.

Ladislav (za scénou), pak Karolina a Anežka. Po zdvižení opony zpěv Ladislavův z postranních dveří vpravo.

Ladislav.

Když zavítá máj,
lásky čas,
tu obživne háj
písní zas -
a kvítí kolo cítí,
láska že kouzlí ráj,
krásný, vábný ten žití má!

(Anežka vystoupí opatrně z postranních dveří vlevo a ubírá se po špičkách přes jeviště, naslouchajíc; hned za ní vystoupí Karolina, kteráž ji stopuje, aniž by od Anežky byla zpozorována;

u devřĩ vpravo obě s živým účastenstvím naslouchají.)

Ladislav.

Leč mladosti i māj,
blahý čas,
vše mine jak bāj
v krátce zas
a srdce pak cítí,
navždy ten tam že ráj,
krásný, vábný ten žití māj!

(Obě vdovy potichu přizvukují, až konečně přiblíží se Karolina k Anežce tak neopatrně, že se jí dotkne ramenem; Anežka uleknuta se obrátí a jme se přecházet rozčilena po verandě.)

Anežka.

Nechati zde muže toho!

Karolina.

Není nepříjemný!

Anežka.

Právě proto!
Zlí se jazykové vezmou o to!

Karolina.

Mladá muž-li honí u mne v lese,
k obědu pak připozve se,
což je na tom zlého - kdož mi poví?

Anežka.

Samotné jsme ženy a dvě vdovy!

Karolina.

Mužatka já stvořená,
ty pak ctnost jsi vtělená!
Jedna druhou chrání zlých všech léčí (lečí??)!

Anežka.

Jen at' nepřivoláš nebezpečí!

Karolina.

Přiznávám se, že jsem chybila.

Anežka.

Konečně!

Karolina.

An jsem snad šetřila
loupežníka zlotřilého -

Anežka.

Statkáře tak bohatého?

Karolina.

Ó, jsou ještě bohatší,
jenžto loupeží a pytláci!
Na poplach dám zvonit hned!

Anmežka.

Bláhověj si ještě ved'!

Karolina.

Mumlale, můj věrný, čilý!
Nehlásí se - bože milý,
naposled i dobrák ten
zákeřně již zavražděn!

Mumlal (vejde).

Tu jsem, milostivá paní!

Karolina.

Bohudíky! On nás chrání!
jaké zprávy neseš, brachu,
zkusily jsme mnoho strachu!

Mumlal.

Mladý pán ten víc než jiní
pohodlí si tady činí.

Karolina.

Podezřelým se ti zdá?

Mumlal.

Mám-li mluvit pravdu já,
mně se nelíbí to zcela!

Karolina.

Bože!

(k Anežce)

Slyšíš?

(k Mumlalovi)

Mluv, co dělá?

Mumlal.

Sotva octnul sám se v kruhu,
zavolal si svého sluhu.

Karolina.

Sluhu? Jak? Mluv jasněji!

Mumlal.

Ano, sluhu v livreji,
k osobní jen službě svojí.

Karolina.

To mne trochu upokojí!

Mumlal.

Ten mu přines jakýs vak,
z něhož vyňal nepoměrné
množství, hříčky malicherné,
teď se myje, češe pak,
jen co děláš! Pán náš dřív
nedělal to jaktěživ!

Karolina.

Dobrá! Zůstaň na stráži!

Mumlal.

S radostí a kuráží!

(odejde)

Výstup 2.

Karolina, Anežka.

Karolina.

Není pochybností více,
po jedné že blouzní z nás;
přičiňme se, pátrajíce,
která je ta šťastna as?
Kde je ten kornout?

Anežka.

Tamto leží.

Karolina.

Zde jest jeden dárek jen.
Dva přec byly -

Anežka.

Kdož to střeží?

Karolina (pro sebe).

Jeden je již odstraněn:
(nahlas)

Avšak buď si - vím, že jistě
neukřivdíš chudému.

Anežka..

Slovo to je na svém místě;

nekřivdímť já žádnému.

Karolina.

Přece!

Anežka.

Komu?

Karolina.

Sama sobě!

Anežka.

Vím, co činím!

Karolina.

Chceš jej míti?

Vezmi si jej! Patřít' tobě!

Anežka.

Nemožno - nech žertů býti!

Karolina.

Nechceš ho?

Anežka.

Ne!

Karolina.

Jistě tedy?

Anežka.

Již jsem řekla

Karolina.

Naposledy:

jedna - dvě - tři -

Anežka.

Ne - ne- ne!

Karolina.

Nuže dobře! Patří mně!

Rozhodnuto, uzavřeno,

zamítnuto, postoupeno,

děj se tedy vůle tvá,

když ho nechceš, mým být má!

Anežka.

Rozhodnuto, uzavřeno,

zamítnuto, postoupeno,

nesmím, ach, jej chtíti já,

tvým však také být nemá!

(Nechybí zde navazující Karolina???)

Anežka.

Ty bys chtěla? (na co navazuje otázkou???)

Karolina.

Aj proč ne?

Jestíť mladý, hezký, čilý.

Každý pochválí můj vkus.

Ty snad také?

Anežka.

Bože milý!

Jak se rychle mění vkus!

Což ta krásná svoboda,

o kteréž jsi snila

a jež tobě nade vše

v světě dražší byla?

(s posměchem)

"Samostatně vládnú já

všemi statky svými,

svrchovaná moc je má

nade poddanými.

Nuže, co chceš více mít,

ptám se tebb znova:

může-li pak lépe žít

v světě která vdova?"

Karolina.

Zvola, zvolna, žamputářka!

Anežka.

Svrchovaná ty vladařko!

Nechceš více svou mít hlavu,

ovce vodit na výsatyvu,

starostovi ve vesnici

dělat tuhou oposici?

Nechceš býti vládychtivou

více Dianou a Živou,

nýbrž za kratinký čas

stát se pouhou ženou zas?

Karolina.

Posměvačko - zxadž již,

v srdci děláš mi jen tíž!

Což kdybych se odhodlalal

a zas muže poslouchala?

Anežka.

Vždyť ho neznáš ani přec?

Karolina.

Tuším, že je poctivec.

Anežka.

Miluješ ho?

Karolina.

Trvám, ano!

Anežka.

A tak rychle?

Karolina.

Nevídáno:

(s humorem)

Rychle všecinko jde nyní,
láska rychlý pokrok činí,
s parou v zádech stíhá cíl -
za hodinu osm mil!

Anežka.

Opatrnou Karolinou
budiž!

Karolina.

Proč?

Anežka.

Což, chce-li jinou?

Karolina.

Tebe snad? Tyť z renitence
vzdáváš se vší konkurence!

Anežka.

Dobře si to rozmysliž!

Karolina.

Rozmyslila jsem si již!
Haha, haha, haha!

Karolina i Anežka.

Rozhodnuto, uzavřeno atd.

(Karolina odejde).

Výstup 3.

Anežka, pak Ladislav.

Anežak (samotna) ohlíží se opatrně na vše strany, načež vytáhne Ladiaslavův lístek a snivě naň pohlíží. Po malé chvíli zapálí svíci a chce jej spálit; spálí však jen růžek a znovu se na něj dívá. Pak promluví hlasem se chvějícím:

Báseň!

(Čte potichu, pak vzdychne, zhasí svíci a uschová lístek za ěadra. Vtom vstoupí Ladislav; Anežka chce odejít.)

Ladislav.

Dlouho-li pak chcete prchati
přede mnou ach, milostivá paní?

Anežka.

Dlouho tak, jak bude trvati
toto vaše pronásledování.

Ladislav.

Slovo jediné jen -

Anežka.

Sbohem, pane!

Ladislav.

Nuže, povím vám je při shledané.

Anežka.

Jak to myslíte?

Ladislav.

An odsouzen
jsem tu strávit celý dnešní den,
doufám, že vás spatřím při hostině.

Anežka.

Mýlíte se! Budu čekat skrytě
odchodu já vašeho jediné.

Ladislav.

Nuže - odejít chci okamžitě!

Anežka.

Odejít?

Ladislav.

Ját' přišel kvůli vám;
anto vám však protivným se zdám -

Anežka.

Co sio pomyslí sestřenka má?

Ladislav.

Prcháte-li, smím-li zůstat já?

Anežka.

Byste zůstat směl, mám zůstat též?

Ladislav.

Na vás závisí to toliktéž.!

Ach jak krutě souží

chladný odpor ten

srdce mé, jež touží

po tvé lásce jen!

Marně citů plání

duše má se brání,

vroucněj jenom plá

v ňadru láska má!

Anežka.

Ach jak krutě asouží

strojený vzdor ten

srdce mé, jež touží

též po lásce jen.

Dál však necht' se brání

tomu naléhání,

nesmím zjevit já,

co mi v ňadru plá.

(oba usednou)

Anežka.

Co mi chcete zjevit?

Ladislav.

Více nic!

Anežka.

Právě chtěl jste mi však něco říci.

(ukáže, by vzal místo, oba sednou)

Ladislav.

Chtěl jsem se vás ptáti, milostpaní,

co se stalo prve s lístkem mým?

Zda-li našel u vás smilování?

Anežka.

Ano, pane!

Ladislav (radostně)

Tedy doufat smím?

Anežka.

Spálila jsem jej - svíc dohořívá -

Ladislav.

Aniž jste jej četla?

Anežka.

Žádostiva

nebyla jsem zvědět, co v něm stojí.

Ladislav.

Stále množíte jen bolest moji!

Anežka.

Měl mne překvapiti snad?

Ladislav.

Ba víc!

Měl vás přemluvit - vám všechno říci!

Anežka.

Ó, pak želím svého přenáhlení.

Ladislav.

Lístostí je všechno k napravení.

Nemůžete-li v něj nahlédnout,

můžete jej aspoň vyslechnout.

Anežka.

Znáte jej snad zpaměti?

Ladislav.

Znám celý.

Anežka.

Jaká paměť!

Ladislav.

Prosím, ráčíte-li?

Anežka.

Náhradou za krásný sloh váš, pane,

lahodnost se řeči tak mi stane.

Ladislav.

Chci vám pověděti s upřímností
obsah jeho do všech podrobností.

Srdcem vaším hnouti,

dobýt jeho díl,

k lásce je nadchnouti,

toť mé snahy cíl.

Anežka.

Srdcem mým, ach, hnouti,

dobýt jeho díl,
k lásce je nadchnouti,
toť snah jeho cíl.
Nuže, spusťte!

Ladislav (mluví zpočátku klidně, pak vždy s rostoucím zápalem).

Milostivá paní. Nadešel okamžik, kterýž dlouhé a trapné této neistotě má konec učinit. Promiňte smělost těchto slov, kteráž poprvé z úst mých zanívají. Avšak stav můj jest nesnesitelný a protož jsem odhodlán, jej stůj co stůj ukončit.

Anežka.

To že začátek vašeho psaní?

Ladislav.

Ano, ano, milostivá paní!

Anežka (stranou).

Jsou ti muži lháři!

Ladislav.

Dovolíte,
bych směl skončit?

Anežka.

Abo, skončit smíte!

Ladislav.

Milostivá paní! Miluji vás od toho dne, v kterýž jsem vás poprvé spatřil. Byla jste však provdána a tudíž pro mne ztracena. Uzavřel jsem beznadějnou tuto lásku ve svém srdci a živil se útěchou snů. Namlouval jsme sobě: kdož ví, zda-li by tě nemilovala (milovala???), kdyby byla svobodna? Nyní jste svobodna již celé dva roky, i nemohu se déle klamati.

Prcháte přede mnou, jako před nepřitelem; mizíte beze stopy, bez rozloučení, bez paprsku naděje pro mé ubohé srdce. Utekla jste se daleko na venek, v cizí, mně uzavřený dům, do něhož jsem se toliko náhodou neb násilím dostatí mohl. Vedral jsem se v něj navzdor nebezpečí, že se stanu směšným, jen abych vás opět spatřil. A nyní ptám se vás, milostivá paní, zasluhuje-li toho má něžná, nezištná láska? Mohla-liž jste více učinit, kdybich vás byl nenáviděl? Mějte útrpnost se mnou ubohým. Jsem nevýslovně nešťasten - protože vás nevýslovně miluji!

Anežka.

To však nestálo v tom listě!

Ladislav.

Promiňte, co dodal jsem snad maně.
Nemámť věru chladnou vaši krev!

Anežka.

Hráti se slovy, aj dětský zjev!
Mluvit třeba upřímně a vážně;
protože vězte, náklonnost ta vřelá

že mne dojíká; leč prosím snažně,
s přátelstvím mým spokojte se zcela!

Ladislav.

Tot' je více, nežli zasluhuji,
méně však, než chtr se odvažuji.

Anežka.

Neštěstím to právě vaším jesti,
víc že nemohu vám v oběť nésti.

Ladislav.

Příčina?

Anežka.

Ta leží v minulosti!

Ladislav.

V hrobě?

Anežka.

Ano -

Ladislav.

Z pouhé uctivosti
k mrtvým chcete živým zemřít nám?

Anežka.

Svědomí mé odpočívá tam
po boku mých upomínek -

Ladislav.

Vím!

Milujete jiného!

Anežka.

Ne!

Ladislav.

Čím

to, že nechcete se slitovat?

Anežka.

Tajemství to musím zachovat.

Ladislav.

Jest to nezvratné uzavření?

Anežka.

Ano!

Ladislav.

Nikdy pak se nezmění?

Anežka.

Nikdy! Nikdy!

Ladislav.

Nuže - sbohem již!

Anežka.

Na shledanou.

Ladislav.

Na vždy!

Anežka (pro sebe, bolestně).

Jaká tíž!

Oba.

Nuže sbohem, sbohem navždy již!

(Ladislav chce odejít.)

Výstup 4.

Předešlí, Karolina.

(Ladislav odchází; ve dveřích vstoupí mu v cestu Karolina, přistrojena k plesu.)

Karolina.

Stůjte, pane! Jakže! Možno-li?

Vězeň náš si prchat dovolí!

Dohledu jej svěřím přísnému,

neb ty nehodíš se k ničemu!

Anežka.

Paráda tvá mnoho času stála!

Karolina.

Zato výsledku přísluší chvála.

Co říkáš mým šatům?

Anežka.

Dřívější

byly, tuším, mnohem vhodnější.

K tomu ve vlasech ty květiny!

Karolina.

Ty's přec vzorem dětiny!

Kdež pak líp se hodí kvítí,

nežli na venkově?

Anežka.

Nebudu se s tebou přítí,
sluší-li též vdově?

Karolina (k Ladislavovi).
Nuže, pane, co děláte?
Zdá se, že dřímáte?

Ladislav.
Unaven jsem - odpuštění!

Karolina.
Po té honbě - divu není!
Avšak já vás vzkřísím!
Do tance se chutě s vámi
na plesu tam vmísím!

Anežka.
Ty chceš tančit - pán bůh s námi!

Karolina.
Jak se patří,
aspoň za tři!
Co se tomu divíš?
Ty radš v koutku
žalu choutku
hejčkáš jen a živíš

(k Ladislavovi)
Nu, jsme připraveni zcela?
Co pak kornout, sáček dělá?
Vezměte! Já cukrlátky
děti, penězi vy matky
štědře podílejme -
ať maj' všickni dneska svátky!
Teď' však pryč se mějme!
(s líčenou vážností k Anežce)
Tobě, vdovo truchlivá,
samoty se popřívá,
bys se k zlému
žalu svému
mohla pohřbít zaživa.

Anežka.
Jižiž, šotko škádlivá,
žertu vždy ti přebývá,
kdežto k zlému
žalu svému
já mám ve hrob zaživa!

Ladislav.

Nechtěj, vdovo truchlivá,
pohrobit se zaživa,
srdci tvému mladistvému
láska kyne zářivá.

(Karolina se směje, vezme rámě Ladislavovo; rychle oba odkvapí.)

Výstup 5.

Anežka sama.

Anežka.

Odcházejí spolu - k radosti;
já pak opět se svou žalostí
samotna zde, od všech opuštěna
chudá vdova, přeubohá žena!
Avšak vždyť jsem sama chtěla,
sama pryč jej odháněla,
jenžto s celým srdcem svým
chtěl se státi mým - jen mým!
Běda! Co jsem činit měla!
Zdali nebylo to mou
povinností jedinou?
Ty, jenž dřímáš v poklidném tam hrobě,
viz, jak velkou obět' nesu tobě,
navždy zříkajíc se toho zde,
v čem jsem měla všecko blaho své!
Již, aj zmizeli - duch můj pak sám
za nimi, ach, žárliv, spěchá tam,
spěchá, aby zřel je roznícen,
tím pak krutý žal svůj množil jen!
Lásko, lásko, srdcí mučitelko,
trpkou číši hjen mně podáváš!
Proč, ach, jiné, mocná velitelko,
v blahosti se kochat necháváš?
Aj, jakýto krásný den,
k radosti jen utvořen!
jak by krásné mohlo býti
na tom světě naše žití,
kdyby krutý lásky žal
nikdo z nás byl nepoznal!
Všade poklid, veselí, hle, jak v boží neděli!
K nejchudším i radování
v chvíli blahou tu se sklání,
všade vládne dnes

rozkoš jen a ples!
Já, ach, jediná tu mezi všemi
šťastnými a blaženými těmi,
o samotě truchliva tu dlím,
s duší mroucí, s srdcem uvadlým.
Samotná, ach, od všech opuštěna
chudá vdova, přenešťastná žena
kam, ach, kam se smutná poděje
v světě bez lásky a naděje!
(sklesne na pohovku plačíc.)

Výstup 6.

Anežka, Mumlal.

Mumlal.

Dobře! Výborně!

Anežka.

Mluv, co se děje?

Mumlal.

Pěkné věci! Zatímco vy,
vzor co řádné vdovy,
sedíte tu - milostpaní naše
bezbožnost jen samou páše,
tančí, baví se a směje,
ba než měsíc zcela uplyne,
vezme si ho - jérum, jemine!
(křížuje se)

Anežka.

Vzít si muže, jehož neznáme!

Mumlal.

Ano, když s s ním už líbáme!

Anežka.

Jakže? Líbala se s Ladislavem?

Mumlal.

Při zákolanské to mravem!

Anežka.

Pro selky - ne pro ni!

Mumlal.

K tomu vdova!

Anežka.

Proto? Nevídáno!

Mumlal.

Hříšná slova!

Ó, té ženské bezbožnosti!

Nemá-li být muži věrna?

Anežka,

Po smrti? Tot' lhůta nepoměrná!

Mumlal.

Rok a týden po věčnosti!

Nejsem dnešním, to bych věru lhal,

mou pak ženu napadnout to,

něco bych jí zamumlal.

Anežka.

Zamumlal?

Mumlal.

Hm - vůkol v kraji

nadarmo mi Mumlal neříkají -

v mumllání jsem autorita známá!

Necht' cokoliv mne zlobí v světě,

hnwed mumláním svůj jevíím hněv,

svůj jevíím hněv,

a zahromuji přitom kletě,

až hrůzou v každém stydne krev,

hned stydne krev!

Kdy do hájemství kdos mi vkročé,

neb šelma pes se s cesty stočí,

kdy babice mi sbírá chrastí

neb liška vyklouzne mi z pasti:

tu strašně zamumlám,

až trne háj tu sám

(mumlá)

Ó, já vám mumlat znám!

Dělá-li zlost mi doma žena,

mumláním svým ji zkrotím hned

ji zkrotím hned!

Vrčí-li bez mé vůle fena,

vrčela jistě naposled!

ba naposled!

Sotvaže hlas můj temný slyší,

hned žena se i hafan ztiší;

jedvaže mumlat započínám,

hned všecko klidí se tu jinam,

nebt' já když zamumlám,
tu svět se třese sám!
(mumlá)
Ó, já vám mumlat znám!

Anežka.
Milování hodný příteli,
starých dávných časů ctiteli!

Mumlal.
Milostpaní rozumí mi zcela;
vdovám všem by vzorem býti měla!
Nosí šaty stále smutkové,
ač jí okrasy to nedodává -
mislostpaní všecka čest a sláva!

Anežka.
Co mi pomohou ty žvásty prázdné?
Pohrdám tvým mudrlantstvím, blázne!
(odejde)

Mumlal.
Tu to máme! Tak to každá dělá
a já tu zde chtěl mít za anjela!

Výstup 7.

(Toník žene se za Lidkou, kteráž před ním prchá; Mumla skryje se a naslouchá za sloupem verandy.)

Toník.
Co to, holka, co to,
nač ta pýcha panská,
vždyť se tančí proto
naše zákolanská!

Lidka.
Tančit, nu, což o to,
to si líbit dáme,
s nikým se však proto
ještě nelíbáme!

Mumlal.
Co zde chtěj ti blázni?
Naučím je kázni!

Lidka.
Zemřela bych studem
ubohá já roba!

Toník.

Líbat-li se budem,
zavřem oči oba!

Lidka.

Ne, ne, nechme toho!

Mumlal.

Líbat chtěj se - oho!

Toník.

Lidko!

Lidka.

Nuže!

Toník.

Zlato!

Mumlal.

Hleďme jenom na to!

Toník.

Zamhuř oči -

Lidka.

K čemu?

Toník.

Kvůli hochu svému!

Lidka.

Jdižiž -

Toník.

Jeden -dva -tři!

Mumlal (strčí hlavu mezi ně, takže dostane s obou stran políbení.)

Milenci

Brrr!

Mumlal.

To vám patří!

Lidunka a Toník.

Běda, to chutná jak pelyněk sám,
nekažte, Mumlale, líbání nám!

Mumlal.

Ichuchu - zkazil jsem požitek vám,
bodejž vás, bláhovci, rarášek sám!

Lidunka a Toník.
Hubička, aj nevidáno!
Přejte a bude vám přáno!

Mumlal.
Kdeže pak to stojí jen psáno,
že vám být má přáno?

Toník.
To máš na pokání
za své upejpání!

Lidunka (k Mumlalovi).
Jděte k satanáši,
starý Mikuláši!

Toník.
Dobře, holka, na tě
proč tak se vším váháš,
miluješ-li svatě,
nač se líbat zdráháš?

Lidunka.
Milujem-li svatě,
tím víc na čest dbáme,
až se provdám za tě,
dost se nalíbáme!

Munmlal.
Puknu-li tu smíchem,
vaším buď to hříchem!

Lidunka (šibalsky).
Zvědavými hledy
on se po nás točí!

Toník.
Nuže, Mumlal tedy
nechat' zavře oči!

Lidunka.
Ne, ne, nechme toho!

Mumlal.
Zavřít oči? Oho!

Toník.
Lidko!

Lidunka.
Nuže?

Toník.

Zlato!

Mumlal.

Hleďme jenom nato!

Toník.

Zavřít oči!

Mumlal.

K čemu?

Toník.

K vůli světu zlému!

Lidunka.

Jdižič -

Toník.

Jeden -dva -tři!

Mumlal (vstrčí hlavu mezi ně a dostane od každého po šňupce).

Brr!

Oba.

To vám patří!

Mumlal.

Běda, to chutná jak pelyněk sám,
odpusť to, bláhovci, rarášek vám.

Lidunka a Toník.

Dobře tak, dobře tak, Mumlale vám,
podruhé nekažte líbání nám.

Hubička, aj, nevidáno,
přejte a bude vám přáno!

Munmlal.

Kdežpak to stojí psáno,
že mýá být vám jenom přáno?
Ichuchu, zkazil jsem požitek vám,
bodejž vás, bláhovci, rarášek sám.

Lidunka a Toník (popojdou vždy o několik kroků a líbají se).

Á á á á!

Mumlal (pronásleduje je kolem jeviště až ven ze zahrady).

Brr!

Lidunka a Toník.

Slad'ouнкé líbání,
běda, kdo mu brání!

(líbají se; Mumlal se na ně rozběhne, oni se smíchem zmizí.)

Výstup 8.

Karolina, Ladislav, Mumlal.

Karolina.

Zabruč, Mumlale, jim medvědem,
by si pospíšili s obědem.

Mumlal (pro sebe).

Vsadil bych se o pár dvacetníků,
že mu trůn dá po svém nebožtíku.
(odejde).

Karolina (stranou).

Teď se musí vyzpovídat,
umímť já vyzvídat!

(nahlas)

Tancem chuť se k jídlu budí,
jistě to též znáte!

Vy as - ó jak mne ti trudí,
hlady umíráte!

Ladislav.

Račte býti bez starosti,
milostivá paní,
přišel jsme k vám ze skromnosti
teprv po snídání (snídání???)

Karolina.

Nuže, pak si pohovíte
trochu do oběda -
povězte mi kde bydlíte?

Ladislav.

V Praze až - ó běda!

Karolina.

Venkov ale milujete?

Ladislav.

Vášnivě!

Karolina.

Ač málo
na něm se snad zdržujete?

Ladislav.

Jen co by se zdálo.

Karolina.

Kde váš statek?

Ladislav.

Blíž Šumavy.

Karolina.

V krásném kraji?

Ladislav.

Ráj to pravý.

Karolina,

Honitba?

Ladislav.

Je výtečná!

Karolina.

Pro vás ovšem zbytečná!

Ladislav (se zdvořilosti přizvukuje).

Pro mne ovšem zbytečná!

Karolina.

Dávné již to moje přání,
krásný kraj ten také znát -

Ladislav.

Tím víc pro mne k litování,
že jsme posud neženat!

Karolina.

Čí to vinou?

Ladislav.

Ne, ach mojí!

Karolina.

Jak se líbil vám náš ples?

Ladislav.

Okouzlit mne krásou svojí,
okusit' jsem ráje dnes!

Karolina.

Na starém zde zvyku lpíme, zlého tím nic nemyslíme!
(stranou)

Tuhým jaksi jesti,
nemám hrubě štěstí!

Ladislav (pro sebe).

Kéž mi pravé štěstí
příchod její zvěstí!

Karolina.

Byl jste tu již někdy dřív?

Ladislav.

Nikdy dosud - jaktěživ!

Karolina.

A kdy odjedete zas?

Ladislav.

Večer!

Karolina.

Již?

Ladislav.

Jeť věru čas!

Karolina

Ale dovolte, přec, pane,
totě neslýchané!

Bydlet v Praze, statek míti,
s rozkoší kde možno dlíti,
sem pak k nám až ráčit
si jít zapytlačit?

Ladislav.

Co mám říci?

Karolina.

Pravdu!

Ladislav.

Cítím, že jsem vám ji dlužen -

Karolina.

Nuže?

Ladislav.

Přec se jaksi stydím -

Karolina.

Máte strach snad u žen?
Nejsem přísna mezi námi
netřeba se styděti;
soudce je již hotov s vámi,
žena ochotna vás slyšeti.

Ladislav.

Budiž! An vše vyznat mám -

Karolina.

Mluvte směle, poslouchám!

Ladislav.

Láska mocná vznešená,
horoucí, ba šílená,
zavedla mne sem,
kde teď vězněm jsem;
prchat chci a nemohu,
nebt' co nejvýš po bohu
miluji, ach, já,
zde své sídlo má!

Karolina.

Ale, božínku,
můj přítelínku,
vždyť víc vám říci
musím se stříci!
Což nevidíte,
nenahlížíte,
co zprvu hned
můj věstil hled?

Ladislav.

Osude ty plný zlosti,
nešťasten což nejsem dosti?

Karolina (stranou).

Ubožáček!

(nahlas)

Jakže, pane,
dvorným, jenž se zdáte,
když se taký omyl stane,
zdaliž mlčet máte?

Ladislav.

Kterak omluvit tu vadu?

Karolina.

Těžko omluvit zradu!

Ladislav.

Já vás zradit? Milostivá,
ó, nemějte strachu!
Zde mne vizte zoufanliva
u svých nohou v prachu!

Výstup 9.

Předešlí, Anežka, Mumlal.

Anežka (v růžových bálových šatech, s květinami naprsou a ve vlasech; shlédnuvši Ladislava na kolenou, vzkřikne).

Ha!

Karolina (shlédnuvši Anežku).

Ha!

Ladislav (rychle vyskočí).

Ha!

Mumlal (zdvihaje ruce hrůzou k nebesům).

Ha.

Anežka.

Jaké to, ach překvapení,
smím-li věřit zrakům svým?

Veškeré mé utrpení
dovršeno zjevem tím!

O lásce mi šeptal sladce,
srdce kladl k nohous mým -
křivě přísahal ten zrádce -
stihni bůh jej trestem zlým!

Ladislav.

Jaké to, ach překvapení,
osudem jsem stížen zlým,
zbůhdarma se v podezření
u ní vrhám skutkem tím.

Nejsem, věřte žádný zrádce,
poctivým je přáním mým,
přízně vaší dobýt v krátce -
nermuťte mne hněvem svým!

Karolina.

Jaké to, ach překvapení,
smím-li věřit zrakům svým?

Nádherné to přestrojení
nesouhlasí s smutkem tvým.

Což se zásady tvé v krátce
změnily tak s šatem tím?

Neníť, věř, on žádný zrádce;
o jiné však zradě vím!

Mumlal.

Jaké to, ach překvapení,
smím-li věřit zrakům svým?
Takovéto pohoršení
veřejné tu s hejskem tím!
Hle, jak obě se doň v krátce
sfantily osudem zlým.
S vdovičkami marná práce;
ty už sotva napravím!

Anežka.
To jsou přísahy ty svaté?

Ladislav.
Nedorozumění klaté!

Karolina.
Nezrušil on slibů svých!

Mumlal.
Nejhodnější já jsem z nich!

Anežka a Karolina.
Neblahá láska
jak srdce souží!
V strasti i žaly
stále je hrouží!
A přec se marně
jí srdce brání,
nemůž odřící
se milování.

Ladislav.
Neblahá láska,
jež stále souží,
v strasti a žaly
jen srdce hrouží.
A přec se marně
jí srdce brání,
nemůž odřící
se milování.

Mumlal.
Prokletá láska,
jež stále souží,
v strasti a žaly
jen srdce hrouží.
Ját' odpomohl
bych bez meškání:

zapovědět' bych
vše milování.

Ladislav (běhá od jedné k druhé).
Milostivá! Milostivá!
Buďte přec tak dobrotiva!
Bodejž d'as to už!
Být tu jediný jen muž!
(žene se za Mumlalem, oba rychle odběhnou)

Karolina (stranou).
S ním jsem hotova - teď dojde na ni!
(nahklas)
K čemu mumraj ten? Již po plesu!

Anežka.
Jinak jsem se nyní rozmyslela -

Karolina.
Již je pozdě! Či jsi neviděla?

Anežka.
Viděla jsem výstup pohoršlivý -

Karolina.
Svatoušek to dí jen závistivý!
(Ladislav se vrací; spatřiv však, co se děje, skryje se za oponu u dveří)

Karolina.
Ano - svatoušwk! Jáť se tě ptala,
miluješ-li ho a ty jsi lhala,
věčné vdosvství klamně's přísahala,
v slzách tonouti jsi jenom chtěla,
smutek za nejhezčí šat jsi měla,
teď, pak, vidouc, že chce jiná brát,
čím jsi pohrdla ty tolikrát,
pojednou rub obracíš v líc!
Ozbrojena od hlavu až k patě,
v různém na bojiště kvapíš šatě,
halvu samým kvítím věnčíš sobě,
nevhodým ač zdálo se to tobě!

Anežka.
Odpust', Karolino, slabost moji,
jížto počínám již želeťi!
Kdybys mohla číst, co tuto stojí,
musela bys jinak smýšletí.
Jáť jsem bojovati mužně chtěla,

že jsme slaby tak, jsem nevěděla!

Karolina.

Proč jsi bojovala, proč jsi lhala?
Milujíc jej, proč s ním pohrdala?

Anežka.

Zaujalt' mne příliš záhy v žití -

Karolina.

Jakže?

Anežka.

Když jsem ještě nesměla!

Karolina.

Za života tvého manžela?

Anežka,

Srdce dosud výčitku tu cítí!
Svědomí své abych ukojila,
násilně jsem cit ten v ňadru kryla,
hotova dát blaho budoucnosti
za poklesky oné minulosti.
Pojednou však, vidouc zoufalá,
kterak poslušen chce pryč se bráti,
jiné pak to zlaté srdce dáti,
jímž jsem lehkovážně zhrdala,
tu mne síla mýjela i rada,
cítila jsem, že jsem posud mlada,
chtěla jsem se jiné rovnat krásce,
po životě sahajíc i lásce.
však pozdě, jak díš, pozdě již!
Nuže - ty jej láskou oblažíš!

Karolina (vesele).

Bohu chvála - bohu chvála,
konečně tě v pasti mám!
Však mne hra tu potu stála!

Anežka.

Jakže, ty jsi se mnou hrála?

Karolina.

Ovšem!

(s komickým pathosem)

K selance pak nám
nechybí ani pastýř sám!

(k Ladislavovi)

Vyjděte již ze své skrýše,
bratranče můj budoucí,

(Ladislav vystoupí)

herecké pak moje pýše
vzdejte hold již žádoucí!

Ladislav (k Anežce).

Směl bych doufat?

Anežka (vytáhne ze zánadří list Ladislavův).

Zde váš list.

Karolina.

Teď jste si svou věcí jist!

Ladislav (ke Karolině).

Milostivá paní - v světě celém
milování nejhodnější dáma
jste vy sama!

Anežka.

A já? Jak mám já být zvána?

Ladislav (k Anežce).

Jak se zove ta, jež duší, tělem,
v světě nejvíce je milována!

Mumlal (vystoupí).

Oznamuji slušně medvědem,
že jsme hotovi již s obědem!

Karolina.

Ó, toť sem s ním!

(k Ladislavovi)

Vy pak po cestě

rámě podejte své nevěště!

(sluhové přinesou přikrytý stůl, všichni tři zasednou ke stolu)

Mumlal.

Nevěště?

(stranou)

Dá se říci slovy,

jakéo nestvůry jsou vdovy?!

Nejlíp starořecky

upálit je všecky!

Výstup 10.

Karolina, Anežka, Ladislav, Mumlal, pak mládež venkovská.

Sbor (vesele).

Musí nás mít Pán Bůh rád,

že nás živí dosavád!

Vše dobrého nám dává,

radosti popřává -

nepřítelům brání,

od zlého nás chrání -

Musí nás mít

Pán Bůh rád,

že nás živí dosavád!

Za zdraví naší pajmámy,

která se raduje s námi;

za zdraví celého domu

i pana ženicha k tomu.

Karolina.

Díky, díky, přátelé,

veďte si jen vesele;

radost jenom kol se jev,

tanec, smích a zpěv!

(Polka.)

Všichni.

Musí nás mít, musí nás mít

Pán Bůh rád,

že nás živí, že nás živí

dosavád.

Vše dobré nám dává,

radosti popřává,

nepřítelům brání,

od zlého nás chrání -

Musí nás mít, musí nás mít

Pán Bůh rád,

že nás živí, že nás živí

dosavád.

(Za všeobecného jásání opona spadne.)